

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1923. március 16.

74. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

A demokrata-párt és a demokrácia

Vasárnap — így írja a »Pravda« — a beogradi polgárság ezrei ünnepeket programbeszédre elmondásakor Davidovics Ljubát. Hogy a demokrata párt elnöke egyúttal a demokrata párt vezére is volna, nem mernők határozottan állítani. A horvát kérdésben a pártja egyszer már csattanósan dezavualta taktikáját; csak pár nappal ezelőtt esett meg vele, hogy ugyanebben a kérdésben ugyancsak Beogradban elmondott beszédét a hivatalos és félhivatalos demokrata sajtó egyszerűen elhallgatta és most a választási agitációban Pribicevics Szvetozár, aki nem visel pártelnöki címet, éppen az ellenkezőjét hirdeti annak — a miért a párt elnökét a beogradi polgári ezrek olyan forrón ünnepeleik.

Ez a választás állítólag azt a kérdést volna hivatva eldönteni, hogy kell-e alkotmányrevízió, avagy nem. Pribicevics azt hirdeti, hogy a vidovdani alkotmány mai szerkezetében ma és mindörökké szent és sértetlen. Davidovics Ljuba vezértársának ezt a tézisét így nem akceptálhatja. És ha támadja is Pribicevicsot az ő politikája miatt, végeredményében oda lyukad ki, ahová Pribicevics. Mindketten csak addig nem akarják az alkotmány revízióját, amíg az alkotmány végrehajtva nincs és ki nem derül, hogy jó-e vagy rossz. Ha az alkotmányrevízió kérdésében Davidovics Ljubának valakivel harcba kell szállania az egészen bizonyosan nem Pribicevics, hanem az ő vezértársa Pribicevics. Találunk más rokonyonást is Davidovics és Pribicevics között. Pribicevics a választókhoz intézett szövegében is csak szerb horvát és szlovén választókat ismer, mint ahogy Davidovics is csak ezek között a népek között kívánja az egyik nép hegemoniája helyett a békés megértést és testvéri egyetértést. Azt hogy ebben az országban az államalkotó három néptörzsről kívül is élnek még tízezerszámra népfajok, magyarok, németek, románok, török és bolgárok, sem az egyik, sem a másik pártvezér nem veszi tudomásul, éppen ezért nem is tartják szükségesnek, hogy ezeknek az állampolgároknak helyzetével és állapotával foglalkozzanak.

De az ünnepelel pártelnök beszédében ezenkívül is vannak részei, amelyek fölött nem tudunk szó és kritikai megjegyzés nélkül elsiklani. A törvény előtti teljes egyenlőség az első feltétele az állam normális fejlődésének — mondja Davidovics Ljuba. Ez az egyenlőség biztosítva van a törvényben és az alkotmányban, csak hogy ezt az egyenlőséget nem tartják meg azok, akik az országot igazgatják és a törvényt alkalmazzák. Mindazoknak, akik nincsenek megelégedve azt mondom — mondja Davidovics — hogy nem az ország a hibás, hanem azok, akik az országot kormányozzák. A jog egyenlőség a legfontosabb feltétele annak, hogy a népben kifejlődjék az állam iránti szeretet. Nem elegendő jogegyenlőséget adni a papíronon, de kell, hogy tiszteletben tartsák azt a végrehajtó közegek. Meg kell alkot-

ni az állampolgárok országát az alattvalók országá helyett.

Az ősz pártvezérnek minden szavát aláírjuk, csak azt az egyet nem hisszük el neki, hogy az állampolgárok országának megalkotása a demokrata párt egyik főcélja.

Mert ha ez volna a demokrata párt célja és hivatása, miért nem zárta ki kötelekéből azokat a minisztereket, akik bizalmas rendeletekkel eldobozták a nemzeti kisebbségek választói jogát, lehetetlenné igyekeztek tenni szervezkedési szabadságukat, kizárták a kisebbségeket a földreform és a rokkantságdíj áldásából, megtagadták tőlük az iskola-választás szabadságát, ami pedig az alkotmányban biztosított tanszabadságnak integráns része) és ezzel iskolapéldáját adták annak, hogy lehet az alkotmányos papírosjogokat a gyakorlatban kismenni, az állampolgárok százezreit alattvalókká ledegradálni.

Ha Davidovics Ljuba őszinte politikus és nem csinál légyeres törben politikát, akkor tudni fogja, hogy mindezeket nem Pribicevics a radikális párt csinálta a demokrata párt szíves ellenállása dacára, hanem a demokrata párti miniszterek csinálták a demokrata párt egyöntetű támogatásával és a radikális párt hűséges asszisztenciájával.

Davidovics hasztalan hivatkozik a háboru előtti Szerbia demokráciájára, szabadelvű »nagyszívű« türelmes mentalitására. Ez a mentalitás réges régen kiveszett az ő pártjából éppugy, mint kiveszett a radikális pártból is. Ennek a mentalitásnak ma már csak egy letéteményese van, aki erre a mentalitásra nemcsak hivatkozik, hanem akinek minden cselekedete, egész gondolkodása erről a szép igaz demokráciáról tanuskodik; és ez a politikus Protics Sztóján: akinek Pribicevics sem kevésbé elkeseredett ellenfele, mint Davidovics Ljuba.

Davidovics »valóságos önkormányzatot és valóságos önkormányzati szervezeteket akar. Nem elég az, amit az önkormányzatról szóló törvény nyújt. A népnek szélesebb önkormányzat kell, mert a nép erre az önkormányzatra teljesen megérett és a demokráciának alapelve az, hogy a nép intézze el mindazokat az ügyeket, amelyekre megérett. Az igazi demokrácia nem szavakban, hanem cselekedetekben nyilvánul meg és a demokrata párt ezeknek az eszméknek megvalósítását óhajtja.«

Amint Davidovics az önkormányzatról és az igazi demokráciáról elmondott az igaz. Nem is mondott vele semmi újat. Ugyanezeket az eszméket foglalja magában a radikális párt programja is és Protics éppen az ellen harcol, hogy a radikális párt, amely ezekért az elvekért küzdött és harcolt, amely ezeket az elveket a háboru előtti Szerbiában megvalósította, hűtlen lett ezekhez az elvekhez.

De mit gondoljunk mi nemzeti kisebbségek a demokrata párt önkormányzati törekvéseiről.

A Vajdaságban volt önkormányzat. Községi és megyei. Nem tulságosan széles, nem is tulságosan demokratikus, de önkormányzat volt.

Egy tíz paragrafusos törvénnyel — vagy az alkotmány előtti kormányrendelettel — lehetett volna támogatni és lehetett volna demokratizálni ezt az önkormányzatot; a melyet még a forradalom lázában a nemzeti tanácsok felüggesztettek.

Azóta a Vajdaság egész népe — államalkotók és kisebbségek egyaránt — sürgetve követeli az önkormányzat helyreállítását.

És mit tett Davidovics pártja, mit tettek a párt különböző exponensei a belügyminiszeri székben?

Davidovics pártja megszavazott egy törvényt, amely a kerületi és járási önkormányzati területek tanácskozó területeiből kirekeszti azokat, akik nem tudják az államnyelvet és ezzel majdnem lehetetlenné teszi, hogy a Vajdaság nem sláv népei részt vegyenek azoknak az ügyeknek intézésében, amelyek intézésére eléggé érettek.«

Községi törvény pedig nincs. A demokrata belügyminiszterek — nemzeti érdekből — elgáncsolták minden törekvést, amely ennek a törvénynek megalkotására irányult.

Nemzeti érdekek neveztek el azt, hogy kinevezés útján a községi képviselőtestületbe és előjáróságokba a maguk pártbeteit és jövőendő korteseit ültessék be.

A történelmi igazságszolgáltatás ebben az egy tekintetben megboszszulta magát.

A párt és miniszterei nem gondoltak arra, hogy a kormányról le fogják őket szorítani.

És most erőszakot emleget Davidovics Ljuba és erőszakot emlegetnek az összes demokrata képviselőjelöltek, mert a radikális kormány a választások előkészítésére nem tartotta alkalmasnak a demokrata exponenseket; és a demokrata belügyminiszterek nyomdokaiba lépve majdnem az utolsó esküdtig a maga embereit ültette a helyükbe.

Ha a demokratapárt valóban azt a demokráciát szolgálta volna, mely nem a szavakban, hanem a cselekedetekben nyilatkozik meg, és nem gátolta volna meg az önkormányzat helyreállítását, ma ezek miatt az atrocitások miatt nem kellene a kormányt — a demokrácia és parlamentaris kormányforma elveinek nem kis kárára — a koronánál bepanaszolnia.

Mert nekünk, nemzeti kisebbségeknek, van legalábbis annyi okunk a panasra, mint az ellenzékbe szorult demokratapártnak, de azért mi a parlamentaris monarchia alapelveit nem sértettük meg azzal, hogy a koronás királyhoz mentünk panasra pedig előlünk a demokrácia lobogója alatt evező politikusok zárták el a parlamentet.

Davidovics Ljuba azzal fejezte be beszédét, hogy a jogegyenlőséget kell szembeállítani a hegemoniával. Nem kellene nemzeti blokkok. Nem kell se horvát, se szerb blokk. Kívánjuk az egységet a szeparatizmus ellen, a törvényességet az erőszak ellen, a parlamentarizmust a diktatura ellen.

Tapsolni szeretnénk még olvasás

közben is az ősz pártvezérnek, olyan igaz ez a beszéd.

De kérdezzük: Ki akar ebben az országban diktaturát? Pribicevics nem, az biztos. Protics sem, Radics sem. A klerikálisok, szociáldemokraták, republikánusok, parasztpártiak, nemzeti kisebbségek egészen bizonyosan nem.

Hát ki akarja a diktaturát? A demokratapártnak az a része, amely Pribicevicsot vallja vezéréül és azok, akik az állami egység egyetlen hivatott védelmezőjeként Pribicevics Szvetozárt ünneplik.

Pribicevics mondotta Novisadon, hogy ha a vidovdani alkotmány végrehajtása nem sikerül a parlamentben, végre kell azt hajtani erőszakkal. Erőszakos kormányzás a parlament ellen — az diktatura.

A diktatura ellen tehát csakis a saját pártjának parlamenti klubjában kell sikra szállania Davidovics Ljubának.

Meglátjuk, hogy megteszi-e?

Montenegrót

elakarják szakítani az olaszok Jugoszláviától

Mirkó herceget Albánia királyává szeretnék megtenni

Beogradból jelentik: Az utóbbi időben élénk agitáció észlelhető egész Albániában, amelynek az a célja, hogy Mirkó herceg fiát Albánia királyává kiáltásák ki. Az új albán trónkövetelő a montenegrói dinasztia sarja és unokaöccse Nikita volt fejedelemnek.

A montenegrói hercegnek megszabott tervei is vannak. Állítólag el akarja szakítani Montenegrót Jugoszláviától és egyesíteni akarja Albániával. Ebben az irányban is megkezdtek már az agitációt a herceg ügynökei.

Albániában a legveszélyesebb felkelő vezérek, Bajram Cur és prisztinai Hassan bég az új trónkövetelő szolgálatában állottak és a propaganda céljaira az olaszoktól nagyobb pénzeszegeket kaptak.

Ezeket a híreket Prizrendből és Djakovicából érkező jelentések is megerősítik. Egy prizrendi távirat szerint Bajram Cur és család tagjai valóban nagy pénzeszegekkel rendelkeznek és megkezdtek propagandájukat.

Mint Beogradból jelentik, ott nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget az új operett-királyságnak. Főleg azért nem, mert azok az albán törzsfőnökök, akikre a hírek szerint a trónkövetelő támaszkodik, ma már semmiféle befolyással sem rendelkeznek és fegyveres erejük sincs. A tiranai kormány az egész országot megtisztította már a fölkeltőktől és Bajram Cur és Társai ismeretlen helyen bujdosnak. Montenegróban magában az elszakadási propaganda még föl sem ütötte a fejét.

Rövidesen bevonják

az osztrák-magyar államkötvényeket

A beváltás a háboru előtti értékben történik

Novisadról jelentik: A novisadi pénzügyigazgatósághoz a pénzügyminisztériumtól leirat érkezett, amelyben közli a pénzügyigazgatóság, hogy a jóvátételi bizottság határozata értelmében rövidesen bevonják a háboru előtti osztrák-magyar állami kötvényeket.

A pénzügyminisztérium közölte az igazgatósággal azt is, hogy a kötvényeket a háboru előtti értékben veszi át az állampénztár, amely a névértékének megfelelő dinárösszeget utal ki a kötvénytulajdonosoknak.

A kötvények bevonását április 10-ig hajtják végre.

Béke készül

az adóháboruban

A város követelését előlegül kéri a pénzügyminisztériumtól

Az adóháboru békéltető tárgyalásaival megbízott Szvajdzsics Sándor főszámvévő csütörtökön érkezett vissza Beogradból. Azonnal jelentést tett Pletkoszits András dr. főispánnak a pénzügyminisztériumban folytatott tárgyalásainak eredményéről.

A városi tanács megbizottjának a pénzügyminisztériumban folytatott tárgyalásai nem vezettek megfelelő eredményre. De megvan legalább a reménye annak, hogy mégis létre fog jönni a megegyezés. A pénzügyminisztérium ugyan továbbra is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a város eljárása az adók visszatartása tekintetében törvénytelen.

Mivel azonban a város is hajthatatlan és az eddig levont 400.000 dinárt semmi esetre sem akarja visszaszolgáltatni és a levonásokat is folytatni kívánja addig, amíg a teljes tíz százalékos adórészesedésnek nem lesz a birtokában, a további bonyodalmak elkerülése érdek-

ben a pénzügyminisztériumban hajlandónak nyilatkoztak a kérdés olyan megoldására, hogy a kérdéses összeget előlegül folyósíthassák a városnak.

Ennek a megállapodásnak értelmében a városi tanács csütörtökön fölterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez, amelyben a 3.200.000 koronát kitevő adórészesedésnek egyelőre előleg formájában való kiutalását kéri. Abban az esetben, ha a város ezt az előleget

megkapná, úgy hajlandó volna a levonásokat beszüntetni és az eddig visszatartott állami adókat is beszüntetni.

Ha ez a megegyezés valóban létrejönne, úgy a város is elkerülné a további vitát és végre birtokába jutna a neki járó összegnek, a pénzügyi kormány pedig ugyancsak megmaradhatna álláspontja mellett, amely szerint az adórészesedés még nem esedékes és azt csak előlegezi.

Dijnokokon kezdték, főtisztviselőkön végzik

Több rendőrkapitányt és magasabb városi tisztviselőt akarnak szabadságot a választások előtt

A politika nem hagyja érintetlenül a közigazgatást. Három nappal a választások előtt olyan kedvetlenség és bizonytalanság uralkodik a suboticei városházán, hogy a közigazgatás egész menete megakadt az eddig történt és a még küszöbön levő tisztviselő-elbocsátások miatt.

Arról már részletesen beszámoltunk, hogy Pletkoszits András dr. főispán több demokrata és bunyevác-párti városi tisztviselőt elbocsátott állásából. Megirtuk azt is, hogy ezeket az elbocsátásokat újabb tisztviselői felmentések fogják követni. Az eddigi elbocsátások azonban nagyrészt csak napidíjasokat sújtottak, bár volt a hirtelen elmozdítottak között néhány rendszeresített tisztviselő is.

Az eddigi elbocsátásokat azután, amint ismeretes, követte Karakasevics Gábor rendőrfőkapitány szabadságolása, amivel a rendőrségen már nagy zavarok álltak be. Ezek a zavarok azonban csütörtökön még csak fokozódtak, mert az a hír terjedt el a városházán, hogy az első osztályú rendőrkapitányoknak nagyrészt is szabadságot kell a választások idejére. A városházán már névszerint is tudni vélték csütörtök délelőtt, hogy a rendőrkapitányok közül kiket fognak szabadságot.

Elterjedt a híre annak is, hogy a rendőrségen küszöbön levő változásokkal egyidejűleg több más beosztású magasabb városi tisztviselőt is

el fognak bocsátani, illetőleg szabadságot fognak még a választások előtt. Mintegy nyolc-tíz vezető tisztviselőről beszélnek, akik valamilyen exponált demokraták, vagy bunyevácok.

A küszöbön lévő újabb tisztviselő elbocsátások ügyében a »Bácsmegyei Napló« munkatársa érdeklődött a főispáni hivatalban, ahol azonban még semmit sem tudnak arról, hogy újabb tisztviselőket is elbocsátjanak, mert eddig még nem érkezett erre nézve semmiféle intézkedés a belügyminisztériumból. Maga Pletkoszits András dr. főispán pedig a hozzá több oldalról forduló érdeklődőnek úgy nyilatkozott, hogy nem tud további elbocsátásokról.

A főispán nyilatkozatával szemben azonban megbízható helyről értesülünk arról, hogy komoly tárgyalások folynak több magasabb városi tisztviselőnek és rendőrkapitánynak fölmentéséről. Mivel azonban a választási törvény értelmében most már nem lehet köztisztviselőt elbocsátani, ezért valószínűleg ezek az elmozdítások szabadságolás formájában fognak megtörténni.

Beszélnék ezzel kapcsolatban arról is, hogy az eddigi tisztviselő-elbocsátások nagyrésze is szabálytalan volt, mert a választási törvénynek rendelkezése folytán ezeket a tisztviselőket különösen pedig a rendszeresített tisztviselőket nem lehetett volna elbocsátani és így Pletkoszits főis-

pánt bizonyos oldalról az eddigi elbocsátások miatt szabálytalan eljárással vádolják.

A teljes bizonytalanság miatt a városházán a legnagyobb izgalom uralkodik és az érdekelt tisztviselők és pártok most érthető érdeklődéssel várják, hogy ki esik áldozatul a politikának.

A választások rendje

A rendőrség intézkedései a választások napjára

A vasárnapi választásoknak nyugodt és zavartalan lefolyását biztosító intézkedéseket a suboticei rendőrség csütörtök délután adta ki.

Elsősorban figyelmezteti a rendőrség a lakosságot, hogy a választások napján tartózkodjék minden kihágástól, tüntetéstől vagy gyülekezéstől. Szigorú büntetésben részesülnek mindazok, akik a szavazás megtörténte után nem hagyják el azonnal a szavazóhelyet, akik egyszerűen többször szavaznak, akik más helyett vagy másnak a nevében szavaznak, akik a szavazás színhelyén megsértik a választás titkos voltát, akik megsértik a szavazatszedő bizottságot vagy annak bármely tagját, akik tettleg inzultálják a választó bizottságot, akik fegyverrel jelennek meg a választási bizottság előtt.

Ugyancsak szigorúan bünteti a törvény azt is, aki a szavazókat fenyegetéssel vagy erőszakoskodással gátolja jogaik gyakorlásában, vagy aki a választónak ajándékot vagy hivatali állást ígér vagy ilyen elfogad, aki a választókat terrorizálja. Szigorú büntetésben részesül az is, aki a választási helyiségben agitálás céljából hamis híreket terjeszt vagy röpiratokat osztogat, továbbá, aki szándékosan meghamisít, megsemmisít vagy elvisz bármilyen okmányt, vagy a választási golyócskákból való elvitellel vagy hozzáadással megakarja hamisítani a szavazatok számát.

A rendelet ellen vétőknek 10 dinártól 4000 dinárig terjedő pénzbüntetést és egy hónapi elzárástól 5 évi fogházig terjedő szabadságvesztést helyez a hirtelmény kilátásba.

Petőfi Sándor

a kortársak szemében

Längelmék és nyitók mindig és mindenütt szemben találják magukat a konzervatívokkal, szűk látókörűekkel, sőt az irigyek hadával is. Petőfi, noha Vörösmarty pártfogása mellett és a Nemzeti Kör égése alatt — a siker jegyében indult, valósággal szervezett támadást intéztek ellene, amikor szárnyai nőni kezdtek. S míg eleinte elismeréssel fogadták föllépését, csakhamar kikezdezték és éppen azért hibáztatták költészetében, ami abban új és eredeti volt. A kortársak rövidlátása, a távlatlanság kicsinyessége törpének látta és silány támadások özönével akarta lehetetlenné tenni a magyar költészet nagy-szerű hőstét.

Poór Jenő kezdte meg a dicstelen hírlapi hadjáratot Petőfi ellen. A helység kalapácsát bírálva a pozsonyi Hírnök 1844. nov. 19-iki számában, Nem ismerte fel a hősköltemények paródiáját a költő satirikus munkájában s kimondta a szentenciát, hogy a »hősköltemény nevezetét ily mesefajra bitorlani több, mint képtelenség« s így természetesen megróttá »alacsony hasonlatosságaiért, idomtalanság s nevetéses tropusaiért. Az igazi hadakozást azonban a Honderü végezte, amelyben pedig korábban két verse is megjelent a költőnek. Nádaskay Lajos, a segédszerkesztő vette boncké alá a Versek első kötetkétjét s megállapította, hogy »itt-ott egészen prózáivá, néhol meg ennél is alább sülyedt« Petőfi költészetét. »A pórias verselés alantas régiójába kezd mindinkább alásülyedni«, ugymond s ez nemcsak Nádaskay véleménye volt, hanem a Vörösmarty-utánzó egész gárdájának pártvéleménye. Közben Dardanús álnéven — valószínűleg Császár Ferenc, az ellenlábask fejé (társai Kunoss Endre, Sajánzky Antal, Hiador—Jámbor Pál) — általánoságban csapott le a fiatal költőre. Petőfi azonban nagyon szívére vette, mert a Természet vadvirága című versét a Dardanús-féle kritikáinak ajánlotta.

Szeberényi Lajos, aki korábban barátja volt, 1845. februárjában a Hírnökben Etőfi Andor álnéven a Versek I.-ről adott élelhangu gunyiratot. Szerinte Petőfi verseiben hiányzik a szerénység s »aestheticaiatlan« kifejezések, durva nyersség, rut botlások, prózáiság, lealjasodás, pöffeszkedés lelhető bennök. »Ilyen csordások és erdei kóborok szá-jába illő beszédekét kénytelen olvasni a kényes hölgyközönség. Petőfi a Pesti Divatlapban Adatok »A kritika titkai«-hoz címen válaszolt, mondván, hogy a Szeberényiek úgy néznek le rá, mint a nagy-nagy ökor a kis pacsitára s már akkor kandenciáztak, mikor ő még azt sem tudta, »mi a költészet: bocskorszj vagy martyrkorona?« Szeberényi a Leleplezések sorozatát indította erre a Századunk sok számán keresztül (1845. április), amelyekben folyton »Petőfi (eredetileg Petrovics) Sándor« megjelöléssel beszél a költőről. Durva sértések egész halmazával állítja pellengérré a költőt, mondván: »ily emberek vannak irodalmunk hősei közt, kikről a lep-let egyszer már szükséges volt lerántani, nehogy alatta még tovább is üzzék csalárd játékkukat.«

Álmok még alacsonyabb eszközökkel is dolgoztak ellene »Irói hitel« címmel egy 8888 jegyű ur azzal vádolta meg »P—fi S—or«-t, hogy a pápai előfizetőinek könyveket nem küldött. A költő azonban igazolta magát a nyilvánosság előtt.

Még Toldy Ferenc is, — aki pedig eléggé meglátta Petőfit, — úgy vélte, hogy: »dorbézolás, éjjeli időtöltés, rendetlen élet szerete« a jellemző oldala. Garay János, a költő és Hazucka Ferenc, a megbízhatlan kritikus, Vas Andor álnéven 1845-ben állandó üldözésbe vették Petőfit. Még jobb ha az agyonhallgatás fegyverét használják ellene, mert különben éles csipkedésekkel és ilyenféle tanácsokkal látták el: »Ha P. S. öt évig semmi prózát sem írna s egyszerűs mind verseit megízedelné, tíz év múlva nagy köszönetet mondana e jó tanácsért.«

A Honderü Laprosta rovatában szedte izekre az újító verset, mondván, hogy a fiatal költők énjük kiemeléssel eme-

lik magukat, így lesz nagyvá többek közt a legköznapibb fickó, kinek egy-két népies költeménye talán sikerült. Ez a fickó — Petőfi Sándor volt! Horváth Lázár, a Honderü főszerkesztője Petőfi Zöld Marcijának visszavetése alkalmából így intette meg: Ez a bukás »azért leend különösebb hatással, mert ez ifju kezdő máris rendkívüli universalis geni-nek mondja és írja magát . . . legújabb-an is ilyen nem szépen viselte magát, midőn hallatlan arroganciával egy Sajánzky (!) ellenében oly nyilatkozatot engedett magának. Igen szép dolog az önérték és férfias büszkeség, de ily hetvenkedés, éretlenség, féktelen szerénytelenség . . . mégis sok«. Császár Ferenc meg az »Irodalmi ör«-ben (aug. 16.) »aliasz piszkosságok hajhászásával« vádolja értetlen, lenéző modoru bírálatá-ban. 1845. évben jelent meg meg a Magyarkák című gunyirat Lipcsében, mely így kezdi ismertetését a längeszű költőről:

»Petőfi (!) Sándor. Ex-baka, nyugalmalépett színész, ex-divatlapsegédszerkesztő, vándorköltő stb. stb.«

Császár szerint a »Megy a juhász számaron« silány darab, a János vitéz csinos, de elég untató népmese, a Cipruslombok érzélgős, erőltetett pityegés . . . így a kritikások és költőtársak Petőfiről pályája elején; de az igazi csatajai 1847-ben támadt csak ellene!

A mindennap látott, közömtük tengődő, nyurga fiuban sehogyszem tudták kortársai megsejteni a betűben és szoborban öröklött költőt. A Nemzeti Ujság agyonhaligatta Összes költeményeit. Zeffi ur, aHonderü öntelt és megfélebezhetetlen kritikusa viszont tízenegy számarra terjedő cikk-sorban vágta semmivé Petőfi költészetét, mely szerint: »a legtrivialisabb nyerseségtől duzzadoz«. A Cipruslombok »mélység helyett mindennapos jeremiádok«, akár a Szerlelem gyöngyvet-kötet. A Felhők-ben pedig meghasonlás, tombolás, dühöngés, a »legújabb magyar irodalom egész jel-leme tükrözik.«

E pamflett nyomán fajult dühössé az irodalmi harc az »Életképek« hetilap körül csoportosuló s a francia forradalmi

eszméktől átítatott »népköltők« s főleg Petőfi ellen. A »Tigris és Hiéna« alkal-mából már így irtak róla: »Nincs neve-lése, szívének és szellemének kiművelé-sét elhanyagolta«. E cikket Zerffi ur az Augsb. Allg. Zeitung-ban is kiadta, mi-ként előbbi gunyiratát dr. Laube Hen-riknek, Lipcse, ajánlja Petőfit ekkor már »korlátlan műveltség«-gel rubrikáz-ták s vele szemben Jámbor Pál volt a nagy költő. A Honderü »Ökörsem« ro-vatában állandan kiserkesztette minden írását s irodalmi ténykedéseit. Pulszky Ferenc eléggé értékeli, mégis felületes sültelenséggel, pongyolással, pórias-sággal vádolta. Szerinte az »Egy gon-dolat bánt engemet . . .« aggályos vers és szájhösködés. A Honderü Petőfi és Arany verseit egymáshoz kigyonyolta az Ó a »Ökörsemhez« és »Viszonoda Sár-mánykához« címmel. Ferenczy Zoltán, Petőfi kitűnő életírója és jellemzője megállapította, hogy a költő »eredeti és újító szellemét« kortársai nem látták meg. S valóban Greguss Ágost például »A Futár« című füzetében (Szarvas, 1847.) így »tréfálkozik« Petőfivel:

»Petőfi pediglen erőlködik vala, Petőfi pediglen poéta nem vala, Petőfi verseit elolvastam vala És ennél (!) még nagyobb inségem nem [vala.«

Később nagyon megbánta Greguss e tévedését, miként Zerffi és Nádaskay 1848. március 15-től hirtelen páfordu-lással koszoruzól, hízolgól lettek a költő-nek.

Az emberi rövidlátás adja osztályré-szűl a nagyoknak a kálváriát, a csuszó-mászó, rutinos közepszerűségnek juttat-va a biztos és könnyebb érvényesülést. Nemcsak európai műveltségű emberek, mint Zerffi, hanem nagy tudású esztéták, mint Toldy, Pulszky és Greguss is té-vedhettek ily nagyot S miként a ma embere a Petőfi-szobor mögött a múlt távlatában el nem tudja képzelni em-beri nivoltában a magasztos lelki költőt; kortársai sem tudták elképzelni a rongyos csizmájú, mellőzött helyzetű verselőt az utókor szobrában. (I. c.)

Az utolsó kortesnapok

Ujabb válság a demokrata-pártban — Háromszáznyolcvan jelölt-lista

Pár nappal a választások előtt megint olyan erővel törtek ki a demokrata párt belső ellentétei, hogy most már semmi kétség az iránt, hogy ez a még nem régen erős párt rögtön a választások után kisebb pártocskákra fog felbomlani.

A legújabb vihart a pártban Davidovicsnak Tomljenovicshoz intézett levele kavarta fel, amelyről már megemlékezett a Bács-megyei Napló. A jobboldali demokrata ebben a levélben egyenes kihívást látnak és Pribicsevics zagrebi és beogradi lapjai a legélesebb hangnemben támadnak rá Davidovicsra. Szemére vetik, hogy míg a párt hivatalos lapja a Demokratija, naponként közli a főbizottság határozatát éppen Davidovics aláírásával, amely kizárja a pártbontókat és kötelezővé teszi a párthiveknek a hivatalos listák támogatását — ugyanakkor Davidovics a hivatalos jelölttel szemben a disszidens Tomljenovicst támogatja. A radikális lapok természetesen nagy örömmel mutatnak rá a demokrata belső válságára.

Miniszterek kortesutja

Beogradból jelentik: *Sztjad novics* pénzügyminiszter visszaérkezett alsóbánsági agitációs utjáról. A pénzügyminiszter a pancsevói és vrsaci járásban az utóbbi napokban több mint tizenkét választói gyűlést tartott, főleg a román határmenti községekben. A választások napjait most már Beogradban marad a pénzügyminiszter, ahova egymásután érkeznek meg a kormány többi tagjai is, akik valamennyien itt fogják bevárni a választások eredményét.

Jankovics közlekedésügyi miniszter Szkopljéből Velezbe utazott néhány tekintélyes radikálistárral vezető kíséretében, ahol pénteken nagy gyűlést tart a párt.

Jovanovics Ljuba vallásügyi miniszter március 14-én Dubrovnikban tartott jól sikerült népgyűlést. A gyűlés után a miniszter visszautazott Beogradba.

A választások előkészítése

Szarajevóból jelentik: A város tanácsa már minden előkészületet megtett a választások sima lebonyolítására. A rendőrség részletes tervet dolgozott ki a választások napján és a következő napon a közbiztonsági szolgálat lebonyolítására. A tartományi kormány külön szobát rendezett be a sajtó képviselőinek, hogy a választások eredményét azonnal közölhessék lapjaikkal.

Háromszáznyolcvan jelölt-lista

Beogradból jelentik: A hivatalos lap most fejezte be a benyújtott és jóváhagyott jelölt-listáknak közlését. Míg a legutóbbi választásokon 330 jelölt-listát nyújtottak be, addig a mostani választásokon 380, vagyis ötvennel több jelölt-lista áll egymással szemben.

A boszniai földművespárt vesztegetési afférja

Szarajevóból jelentik: A földműves pártot erősen támadják az összes lapok amiatt a leleplezés miatt, amelyet a radikális *Srpska Rijec* talált föl, hogy tudniillik Bulgáriából pénzt kapott a párt

államellenes propagandára. A támadásoknak nagy visszhangja van a közvéleményben és nem adnak hitelt a „Tezsacski Pokret” cáfolatának, mert épen a lap szerkesztőjét, *Soldot* vádolják a pénzek közvetítésével.

Szmodlaka sikerei Dalmáciában

Splitből jelentik: *Szmodlaka dr.*, aki a földművespárt listáján szerepel jelöltként, nagyon élénk agitációt fejt ki a környékbeli városokban. Legutóbb Doljni-Kastellben tartott jól sikerült népgyűlést.

Uj választási trükk

Zagrebból jelentik: A Radicspárt, amely egységesen megy a választási küzdelembe és amelyet a blokk másik pártja, a Zajednica

Földrengések az országban

Nem okozott kárt a földrengés sehol

Csütörtök reggel ismét földrengés vonult végig az ország területének nagy részén, azonban a földlökések mindenütt annyira enyhék voltak, hogy sehol sem okoztak nagyobb kárt. A földrengés ezuttal különösképpen Suboticiát elkerülte.

Novisadon azonban már érezhetőek voltak a földlökések. Mint Novisadról jelentik, ott csütörtök reggel negyed hétkor volt érezhető a földrengés, amely egész rövid ideig tartott és semmi kárt nem okozott.

Mint Beeskerekről jelentik: Csütörtök reggel fél hétkor a városban földrengés volt észlelhető. Két

sem gyöngit, mert a legtöbb körületben nem is állított jelöltet, a legtöbb választókerületben egyedül fogja elérni a hányadost az összes pártok közül. A tiszta horvát lakosságú *Várasd* megyében például egészen biztosra vehető, hogy más párt nem éri el a hányadost. A választási törvény szerint azonban ilyen esetben a hat mandátum közül egyet kap a következő párt is, ha nem is érte el a hányadost. Ilyen módon a demokraták, *Krizman* volt miniszter listája is kapnána egy mandátumot. A horvát blokk azonban megtalálta a módját, hogy a demokratákat elüsse ettől a kegyelem-mandátumtól is. Kiadták a jelszót, hogy a Zajednica tagjai szavazzanak le *Brtics dr.* hadirokkant listájára, akinek magának is elég népes tábora van, úgy, hogy Berticsre több szavazatot fog esni, mint *Krizman*ra és ő kapja meg a hatodik mandátumot.

hullámszerű lökés jelentkezett, amely a butorokat megingatta. A földrengés mindkét alkalommal csak pár pillanatig tartott.

Beogradból jelentés szerint ott csütörtök reggel 6 óra 43 perckor erős földlökés volt érezhető, amely azonban nem ismétlődött meg és károkat nem okozott. Szarajevóból erősebb földlökést jeleznek. Ott szintén a reggeli órákban több mint félperccig tartó lökést éreztek. A háztetőkről sok helyütt cserepek hullottak az utcára és a lakosság között pánik keletkezett. Emberéletben nem esett kár.

Németország szorongattatásai

A franciák hajthatatlanok — Amerika mégis közelépen Husvétra remélik a francia-német tárgyalások megkezdését

A bueri francia áldozatokat — mint tegnap már jelentettük — szerdán eltemették. Egy újabb jelentés szerint az egyházi szertartás abban a templomban folyt le, amelynek közelében a tiszteket agyonlőtték. Az arrasi püspök imája és gyászbeszéde után *Maginot* hadügyminiszter és *Degoutte* tábornok bucsuztatták a halottakat. Egyik beszéd sem volt ment a politikai vonatkozásokról. A koporsókat ezután ágyulafettákra helyezték és a kivonult csapatok díszkísérete mellett a vasúti állomásra vitték, ahonnan különvonattal Franciaországba szállították. A temetés ideje alatt minden üzletet bezártak. A német lakosság teljesen távoltartotta magát a temetéstől.

Megerősítést nyer az a hír, amely szerint a franciák minapi sortűzének még két áldozata van. Hétfőn este hat és hét óra között ugyanis agyonlőtték azt a két német rendőrt, akiket a franciák előzőleg letartóztattak. Mainzban jelentés szerint a francia hatóságok a Wolff-iroda ottani megbízottját kiutasították.

Ujabb francia-belga tárgyalások

Párisból jelentik, hogy *Teunis* belga miniszterelnök a jövő hét folyamán Párisba érkezik, ahol *Poincaré* miniszterelnökkel elsősorban a Ruhr-vidék szén és koksztételének lefoglalásáról, valamint a jóvátétel ügyében követendő német garanciák ügyében fog tárgyalni.

Felváltják a Ruhr-vidék megszálló csapatait

Maginot francia hadügyminiszter az 1923-as évfolyamhoz tartozó hadköteleseket május 10-re behívta. A hadügyminiszter kijelentette az új

ságírók előtt, hogy május 30-án újabb 50.000 embert küld a Ruhr-vidékre és felváltja az ott szolgálatot teljesítő megszálló csapatokat.

Az amerikai németek intervenciója

Berlini jelentés szerint a német birodalmi elnökhöz most érkezett meg a chicagói németek nagy tiltakozó gyűlésének határozata, amely szerint az Amerikában élő németek tiltakoznak a versaillesi békeszerződés és a Ruhr-vidék megszállása ellen és *telkérik az Egyesült Államok kormányát, lépjen közbe a francia kormánynál, hogy a Ruhr-vidéket tartsa ki*, valamint tiltakozását az egész művelt világnak tudomására hozza a francia erőszakosság politikája ellen.

Enyhül a német ellenállás

Párisból jelentik, hogy a *Matin* arról ad hírt, hogy a német kormány úgy látszik feladta a német vasutasok szolgálatát tekintetében eddig tanúsított magatartását, mert egy újabb berlini jelentés szerint a német kormány megengedte a családok német vasutasoknak, hogy a francia megszállás alatt szolgálatot teljesítsenek.

A francia kormány a békeszerződés pontosabb végrehajtását követeli

Párisi jelentés szerint a francia kormány figyelmét nem kerülte el az a körülmény, hogy Németország a békeszerződésnek a leszerelésre vonatkozó rendelkezéseit nem hajtotta végre. A francia kormány ezért figyelmeztetni fogja Németországot a versaillesi békeszerződés pontos betartására, mert a francia kormány

ragaszkodik a békeszerződés végrehajtása kérdésében elfoglalt álláspontjához. Amíg Németország nem teljesíti a békeszerződésben előírt feltételeket, addig a Rajna balpartján megszállt területek kiiktatásáról nem lehet szó.

Francia-német béketárgyalások híre

A *Newyork Herald* értesülése szerint Franciaország és Németország között még husvét előtt megkezdődnek a béketárgyalások. Az amerikai politikai körökben az a vélemény, hogy ezek a tárgyalások végleg tisztázzák majd a Ruhr-kérdés miatt annyira elmérgesedett német-francia viszonyt.

Százezer ember hódolata Petőfi emléke előtt

A budapesti országos Petőfi-ünnepély

Budapestről jelentik: A százéves centennáriummal kapcsolatban a magyar hivatalos körök csütörtökön rendezték meg a Petőfi-emlékünnepélyt, amelyen résztvettek a hivatalos testületek, a kormány, az irodalmi társaságok és dalegyesületek. Az ünnepély a főváros díszközgyűléssel kezdődött, amelyen *Sipőc* polgármester mondott beszédet, hangsúlyozván, hogy Petőfi a magyar nép egyedüli költője, aki nemzeti felszabadulás tiszta eszméit hirdette. A fővárosi közgyűlésének befejeztével a hivatalos testületek megbízottjai az Országház-terre vonultak, ahol több mint százezer ember gyűlt össze, hogy áldozzon Petőfi szellemének.

Az Országház-teren *Pekár Gyula* és *Klebsberg* kultuszminiszterek mondottak beszédeket. *Pekár* utal beszédében arra, hogy Petőfi, akit bizonyos politikai pártok a maguk számára igyekeznek monopolizálni, a nemzeti öntudat felébresztésének legnagyobb költője volt, aki a magyar népet boldogító szeretetében tévedt néha túlzásokba.

Az ünnepélyen, amelyen Petőfi szobrát megkoszorúzták, résztvett Horthy kormányzó, Bethlen miniszterelnök és József főherceg is.

Erdély

magyar luteránusainak harca a szász elnyomás ellen

Az erdélyi magyar luteránusok esztendőnk óta kétségbeesett harcban állanak a szász luteránusokkal, akik a román kormány támogatásával mindent elkövetnek, hogy egyházi alkotmányukat a hivatalos kormánypolitika intencióinak megfelelően átalakítsák.

Az érdekes vallásháborúval kapcsolatban a minap a kolozsvári magyar luteránusok egyháztanácsi ülésén szóba került a szászok tervezete, amelyet az egyháztanács tagjai elutasítottak azzal, hogy az politikai célokat is szolgál. A szász luteránusok ugyanis új egyházalkotmányt készítettek, amelyet úgy dolgoztak ki, hogy az egyházi életben a szász luteránusok vezető szerepét biztosítja. A magyar luteránusok, akik a kolozsvári egyházközség köré csoportosultak, ebben mély sérelmet láttak és *Fritz László dr.* javaslatára a tervezetet nem fogadták el.

Az egyre kiméletlenebb harciassággal folyó vallásháború eseményeit nagy érdeklődéssel kíséri Erdély magyarsága. Az erdélyi magyar luteránusok önálló püspökséget akarnak, de a szászok mindent elkövetnek, hogy ezt a tervet megakadályozzák.

CIRKUSZ

•••

Magyarázom az autósuggesztiót

Megint mékú nagy plakátok kiabálnak reád a kávéházak ablakából, meg a hirdetési oszlopokról, hogy azt mondja: megérkezett a mester, az utólérhetetlen művész, az isteni bűvész, az autósuggesztiós fenomén. Éppen most gyűtt meg Párisból, csak éppen, jövősközben vendégszerepelt egy kicsit Mucsán, meg Piripócson, meg Pufpalfán, meg Tyukodon, meg Kisbúrgózdón óriási sikerrel. Mindennél egészen oda volt a t. c. közönség attól az autósuggesztiótól, amely éppen olyan elengedhetlen szellemi élvezete a modern embernek, mint amilyen kitűnő lelki ciuszpája volt t. c. nagyapáinknak a lécei kalendárium meg a szerencsécédulát oszlogató papagáj.

Megakarom magyarázni magának — drága szép nagyságos asszony, hogy ez az autósuggesztiós dolog egyáltalában nem nagy ügy. Amit ezek a nagyhajú, ferdeszakállú lelkiakrobaták olyan sok hókusz-pókusszal egy rövid estén nagy pénzért feltálatnak nekünk, azt valaminek hosszabb idő alatt, többnyire még drágábban, de sokkal kisebb lármával nap-nap után mi civilek is megcselekszünk. Csak éppen, hogy nem hengegünk ezzel a tudományunkkal, csak éppen hogy nem jelentjük be előre ős plakátokon és hangzatos műsor által.

Például hányan vagyunk egyszerű, hétköznapi adófizetők, választójog nélkül sétáló állampolgárok, elkeseredett hitközségi tagok, akik egyebet sem teszünk, mint kézzel-lábbal szuggeráljuk magukat drága szép nagyságos asszonyok, hogy végre szeressenek belénk egy kicsit, rövid időre, ha nem lehet időre, hát legalább huszonnégy órára, legalább két-három órára, vagy legalább egy harminc percig tartó pásztorórára. Én, sajnos, autó nélkül szuggerálni a nőket, de ismerem néhány konkurrenset, aki állandóan a saját pompás versenyautójával szuggerál meg minden nőt. Ez persze nem nagy vice, az autónak mindig nagy szuggesztív hatása volt a nőkre. Én azonban a szerelemben csak amolyan szerény autódidakta vagyok.

Aztán itt van a másik főtrükkjük ezeknek a lelki tornatanároknak. Vízit itatnak a gyanutlan médiummal és elhiteik vele, hogy most bort vagy pláne pezsgőt szüröcsöl. Ha vesszük, akkor vendéglősök, meg a kávéháztulajdosok és a főpincérek még kitűnőbb bővözések, mert ők nem is altatják el a vendéget és a vendég mégis azt hiszi, hogy az a víz, amit iszik, valódi pezsgő. A legnagyobb vice pedig az, hogy a kávéházban is egészen szabályszerűen be lehet rugni a víztől.

Vagy talán az olyan nagy dolog, hogy valaki eldug egy füt a teremben és aztán mag a mester megtalálja, az egész közönség tükön ül a várakozástól. Én néha az egész várost tűvé teszem, hogy egy rövidlejáratu száz dinár kölcsönt szerezzek és hála istennek eddig még mindig találtam is.

Ami pedig azt a slágert illeti, hogy felszalnak valakit a közönség köréből a pódiumra és belesuggerálják neki, hogy most táncoljon, azt szuggesztió nélkül is megcselekszi minden rendes uriember azzal, akivel valami nézeteltérése van. A mulkor is ugyancsak megtáncoltattam valakit, nem akarom megmondani, hogy kit, még pedig pont magáért drága nagyságos asszony. Az illető piszok uriember tudniillik olyan dolgokkal hengegett el magával kapcsolatban, amikkel én szeretnék elhenezni már résóta magával kapcsolatban.

Végül pedig határozottan állítom és meg merek esküdni arra, hogy maga drága nagyságos asszony ezerszer különb lelki produkciókat csinál velem már hónapok óta, mint a legszenzációsabb hipnotizőr. Maga bizony isten sokkal nagyobb bűvész, mint akárki más. Jól tudom például, hogy az orromnál fogva vezet anélkül, hogy — fájdalom — azokkal a hercig kis kezeivel egyetlen egyszer is hozzám

nyulna, belát a vesembe, lakatot tesz a számra, levesz a lábamról, facsarja a szívemet, lóvá tesz, elvakít, felforraltja a véremet, ha rám néz, rögtön husz évvel fiatalabbnak érzem magam, azonkívül mindennap újra megfőz, szóval csupa olyan dolgot produkál, ami már egyszerűen a csudával határos.

Ezzel szemben én sem vagyok egészen járatlan a lelkiepürágás mesterségében. Foggy egyebet ne mondjak, sok mindent lenyelek, akárhányszor elvesztem a fejemet és ész nélkül futok maga után, néha mázsányi kő esik le a szívemről és nagyon sokszor megeszem a kafét. (u. z.)

A romániai magyarság sérelmeit áprilisban tárgyalja a Népszövetség

Ismeretes, hogy az erdélyi Magyar Népszövetségi Liga a nemzeti kisebbségeknek a békeszerződésben biztosított jogánál fogva már régebben memorandumot terjesztett a Népszövetséghez, amelyben felsorolta az erdélyi magyarság sérelmeit és azoknak orvoslását kérte.

Genfi jelentés szerint áprilisban a Népszövetség tárgyalni fogja az erdélyi magyarság sérelmeit. A távirat, melynek eddig még megerősítése nem érkezett, semmi közelebbit se mond a tárgyalásról,

csak azt jegyzi meg, hogy a tárgyalás kontradiktórius lesz. Nem emlit azonban semmit sem arról, hogy az erdélyi magyarságot ki fogja képviselni, hogy egyáltalán fogja-e valaki képviselni s hogy az erdélyi magyarság felfogása mennyiben fog érvényesülni az érdekes vitában?

Ugyancsak a közeljövőben kerül döntés alá az Erdélyhez közzelfekvő terület, Keletgalicia kérdése is. Ezzel a nagyköveti tanács fog foglalkozni Lengyelország keleti határainak tárgyalásánál.

Megfejelik a keleti konferenciát

A török ellenjavaslatok nem kielégítőek

Párisból jelentik, hogy a török ellenjavaslatok a francia diplomáciai körökben nem keltenek jó hatást. A török ellenjavaslatok egyáltalán nem kielégítőek és ezért hosszabb időt fog igénybevenni, amíg a szövetségesek döntenek a török ellenjavaslatokra adandó válaszuk ügyében.

Minden jel arra mutat, hogy a törökkel való békekötés utáda sok utabb nehézség gördült, azáltal, hogy az angorai nemzetgyűlés a Lausanneban már letárgyalt pontok nagyrészt szintén megváltoztatását követeli.

Ennek ellenére is az angol politikai körökben mégis az a vélemény,

hogy lehetőleg igyekezni kell a béke mielőbbi megkötésére és a francia politika is kezd ugyanerre a belátásra jutni, amit a legjobban bizonyít a »Petit Journal« azon híre, amely szerint az új keleti konferencia Párisban lesz és azon Poincaré fog elnökölni.

Mindenesetre biztosítottak látszik már, hogy a török békekonzferenciát folytatni fogják és diplomáciai körökben biznak benne, hogy ezen az új keleti konferencián sikerülni fog a még fennálló ellentéteket elsimítani.

A Közelkelet válságát talán ezzel sikerülne egyidőre megoldani.

A tudomány kuruzslói

Hipnotizőr-járvány a Vajdaságban

Időnkint hangzatos nevű artisták jelennek meg a vajdasági városokban, akik hipnotizőröknek, éber szuggesztőröknek nevezik magukat, emberek és állatok hipnotizálásával foglalkoznak, a leghangzatosabb reklámmal s a legtudománytalanabb módon szédítik a közönséget.

Nem az első eset, hogy a közegészségügy nevében tiltakozunk az ilyen mutatványok ellen. Csak a napokban írtuk meg, hogy Beeskerekről a budapesti klinikára kellett felszállítani egy fiút, akinek idegrendszerét feldulta egy »hipnotikus« előadás. Természetesen nem minden egészségrontás kerül orvosi kezelés alá s így számszerint nem lehet megállapítani, hogy kikben kelt vagy fejleszt neurasténiát, kikben kelt kényeszerképzeteket, hisztériát vagy fóbíát egy-egy ilyen előadás. A komoly tudomány már egyértelműen megállapította, ezeknek a mutatványoknak egészségrontó hatását. A magyar belügyminiszter egy konkrét s halállal végződő eset kapcsán betiltotta a hipnotikus mutatványokat. Ez a belügyminiszteri rendelet itt is érvényben van s ennek a rendeletnek Suboticán nem szerez érvényt sem a tiszti főorvos, sem a rendőrfőkapitányság.

A közérdek védelme nem engedi azt meg, hogy a tudomány kuruzslói a tudomány eszközeivel rongálják a szenciókra szomjas, kellő idegbeli ellenállással nem rendelkező közönséget. A hipnózis az orvosi tudomány komoly eszköze, nem szabad azt belépődij mel-

lett, orvosi ellenőrzés nélkül működő kuruzslók kezére bízni, akik a legtöbb esetben nem is tudnak hipnotizálni.

A rendőrségnek kell védelmebe venni a jóhiszemű közönséget az egészségre ellen intézett támadások ellen.

Nincs megegyezés

a cipésziparban

Eredmény nélkül szakadtak meg a békéltető-tárgyalások

Hirt adtunk már arról, hogy a subotici cipésmunkások bérmozgalmából kifolyólag már hosszabb idő óta sztrájkolnak. A megindult békéltető tárgyalások most minden eredmény nélkül megszakadtak.

A bérmozgalmat öt nagyobb subotici üzemből indult ki. A Nagy Ferenc, Pressburger, Pendszics, Molnár, Neszlidán és Gondán-féle műhelyek munkásai indítottak bérmozgalmat és mert a tárgyalások nem vezettek eredményre, a munkaadók fölmondták a munkásoknak, akik a fölmondási idő eltelté után, ki is léptek munkahelyeikről.

Csak ezután került az ügy az elsőfoku iparhatósághoz, ahol Tikviczki István rendőrkapitány kísérelte meg a békéltetést. A munkások memorandumukban 5—10—15 dináros differenciákat állítottak föl a varrott, szegezett és raktárra készülő cipők között, viszont a munkaadók ragaszkodtak álláspontjukhoz, amely szerint nem hajlandó megváltoztatni a tavalyi áprilisi díjszabást, amit azzal indokolnak, hogy egy év óta nem mutatkozik nagyobb drá-

gulás az élelmiszerekben. Mivel a munkások szintén kitarítottak követeléseik mellett, Tikviczki rendőrkapitány szerdán a békéltető tárgyalásokat megszüntette.

Az iparhatóság vezetőjének kezdeményezésére a kollektív tárgyalások helyett most az egyes munkaadók munkásaikkal külön tárgyalásokat fognak kezdeni.

HIREK

•••

— Pasic miniszterelnök Beeskereken. Beeskerekről jelentik: Pasic miniszterelnök szombaton délelőtt érkezik Beeskerekre. A miniszterelnököt, akit néhány miniszter fog kísérni, ünnepélyes fogadtatásban részesítik. Az állomáson a hatóságok képviselői fogadják, mely után diszkocsin megy be a városba, a vár, megyeházához, ahol Rajics Szvetiszláv alispánnak lesz a vendége. Még délelőtt népgyűlés lesz, amelyen a miniszterelnök beszédet fog mondani. Délben bankettet adnak tiszteletére, amely után a miniszterelnök visszautazik Beogradba.

— Emléket Lányi Ernőnek! Gróf Busserl Raul horgosi földbirtokos a Lányi Ernő-alap javára ma 100 dinárt adott át szerkesztőségünkben. Nem szabad kételkednünk abban, hogy ebből a kulturális és emberbaráti akcióból nem fog senki kimaradni. Sorban fognak jelentkezni a Lányi Ernő barátai, tisztelői, tanítványai s mindazok, akiknek Lányi-dal adott örömet és vigasztalást. S akkor senki sem fog kimaradni az adakozók sorából. Mélységes tiszteletünket és hálaikat már így sem rohatjuk le másként, csak ha hozzájárulunk a Lányi-alaphoz. A kultúra minden barátjának találkozni kell ebben a gondolatban. A kultúra minden barátjának találkozni kell ebben a gondolatban. A kultúra harcosainak és barátjainak az adakozók névsora lesz az igazi seregszemléje.

— Kinevezés. Beeskerekről jelentik: Veljkov Mihály volt perlaki jegyzőt kinevezték Cséntára községi jegyzőnek.

— Eljegyzés. Korhecz Matildka urleányt eljegyezte Kovacevits Lajos. (Minden külön értesítés helyett.)

— Bérmozgalmak Budapesten. Budapestről jelentik: A vasmunkások kizárása ügyében nem történt fordulat. A békéltető tárgyalások még nem indultak meg. Bérmozgalmakban vannak a fuvarosok is, akik amennyiben a követeléseiket nem teljesítik, hétfőn beszüntetik a munkát. A famunkások kizárása ugyszólván teljes egészében megszűnt, a munkát a faüzemekben majdnem mindenütt felvették.

— Apad a Béga. Beeskerekről jelentik: A Béga vizállása csütörtökre apadt. Beeskereken 6 centimétert, Itebejnél 45, Csösztelknél 39, Barnatski-Dvornál 20 centimétert esett a víz állása. A folyammérnökség szerint a veszély mindenütt elmúlt.

— Beogradban letartóztattak egy bulgár kommunista képviselőt. Beogradból jelentik: A beogradi rendőrség letartóztatott egy bulgár kommunista képviselőt, aki azért utazott Beogradba, hogy a jugoszláviai kommunistapárt vezetőivel tárgyalásokat folytasson.

— Temetés. Zentáról jelentik: Csütörtökön délután ment végbe nagy részvét mellett Dobos Antal volt járásbíró temetése. A gyászszertartást Gözon István prépost-plébános végezte. Utána Huszágh Nándor ügyvéd mondott az ügyvédi kar nevében bucsubeszédet.

Mit szól hozzá?

— Törhetetlen már ez a sok eső attól félek, hogy a választások után sem leszünk kint a vízből.

— Az olasz királyné meghívta Mussolini feleségét. Rómából jelentik: Heléna olasz királyné ama óhaját nyilvánította, hogy meg akarja ismerni Mussolini feleségét és gyermekeit. Mussolini miniszterelnök neje és három fia a jövő héten fognak a Quirinalban a királyné előtt megjelenni.

— Angol újságíró Novisadon. Novisadról jelentik: Berlayn Henry angol publicista, aki a napokban Beogradban tartott előadást. Novisadra érkezett és a Matica termében pénteken felolvasást fog tartani. Az angol újságíró Irenney püspök vendége.

— A volt Monarchia okmánytárána felosztása. Beogradból jelentik: Bécsben március hó végén történik meg a felosztott osztrák-magyar monarchia okmánytárána felosztása. A jugoszláv kormány már bejelentette igényét mindazokra az okmányokra, amelyek a jugoszláv uralom alá került területekkel vonatkozásban állanak. Legnevezetesebb ezek közül a »Raguzai Múzeum« gyűjtőnév alatt ismeretes okmánytár, amely Dalmácia és az egész Balkán történetére rendkívül fontos történelmi okmányokat tartalmaz.

— Újraszervezik a bolgár kormányt. Szófiából jelentik: A választásokra való tekintettel Sztambulniski miniszterelnök reorganizálta kabinetjét. Hadügyminiszterre Merjadov Konstantint, belügyminiszterre Sztobjanov Krisztát nevezték ki.

— Topola talpig vízben. Topoláról jelentik: A napok óta tartó eső mindenütt óriási károkat okozott. Topolán egész utcák állanak víz alatt, több ház ledőlt, míg egyes helyeken a vályogfal kerítések omlanak le. Többen hajléktalanok lettek.

— A nisi magyar fiúk üdvözlése. A nisi hegyek között most vízhangzik a magyar nóta. Onnan küldik most sóvárgó üdvözléseket az itthonmaradt menyecskéknek, lányoknak és barátoknak a nemrég berukkolt magyar fiúk. A posta arrafelé csak ritkán jár és — amint írják nekünk — a hideg forrásvíz mellett a hazai jó vörösborra gondolnak, ők az 1899-beli »sztari vojnikok«. A levelet a horgosiak és martonosiak írták alá. És pedig: Horgosiak: Kazi János, Skulteti Ferenc, Nagyörgy János, Nagyörgy Mihály, Herédi István, Palotás Fauszán, Zádori Fekete Pál, Somogyi László, Mirkov Péter, Lakó István, Kormöndi János. Martonosiak: Gruk Péter, Udvardi József, Viola András, Antóci István, Kenyeres Pál, Kósó István, Kis Kovács Elek, Döringer József, Szabellédi Antal, Kádár Ádám, Nagy Géza.

— Lósorsjegy — buzavájtásban. Becskerekéről jelentik: Nagytárnok községben Rosur János földműves lovának eladására azt az ötletes módot tartotta leghelyesebbnek, hogy sorsjegyeket írt, amelyek buzáért adott el azoknak, akik elfogadták ezt az üzleti szerencsjátékot. Pár nap alatt eladott néhány darab sorsjegyet, az üzletet azonban nem tudta véglegesen nyelbeütni, mert a rendőrség időközben megtudta a dolgot és beültotta Rosur János »üzletét«.

— Éhségstrájk a kassai fogházban. Kassáról jelentik: Még tavaly ősszel letartóztatták az ungvári cseh hatóságok több előkelő magyar és ruthén egyent állítólagos összeesküvés címén. Minthogy a vád alaptalannak bizonyult, nagy részüket szabadon bocsátották. Néhányan azonban ma is fogva vannak, a kik közül Frankovics Endre rostokai görögkatolikus lelkész most éhségstrájkba lépett és két magyar társa csatlakozott hozzá. Már egy hete nem vesznek magukhoz ételt s a tüdőbajos lelkész állapota olyan súlyos, hogy halálától tartanak.

— A verekedések miatt megszüntették az előadásokat egy magyar egyetemen. Budapestről jelentik: Az utóbbi időben a volt pozsonyi egyetemen, amely most az Áliatorvosi Főiskola épületében van elhelyezve, gyakran játszódtak le botrányos jelenetek. Az ébredő egyetemi hallgatók többször megtámadták a késő esti órákban a kémiai gyakorlatokról távozó medikusokat. Ezért Pekár Mihály dr. orvoskari dékán most a legutóbbi hétfői zavargásokra való tekintettel megszüntette a kémiai gyakorlatokat, aminek következtében valamennyi másodféléves egyetemi hallgató elveszít egy szemesztert.

Lenin újra esedékes

Van már vagy három hete, hogy nem érkezett Lenin legújabb esedékessé vált haláláról semmitéle hír. Legutóbb a múlt hónap közepén jelentették Lenin halálát, az e havi jelentés azonban érthetetlen módon késett. Ezt a rendetlenséget most megkorrigálja a moszkvai táviró és úgyszólván az utolsó pillanatban közvetlenül az előírt terminus lejártá előtt beszéli a hiányzó halálhírt. Ezek szerint Lenin, aki januárban és februárban a rendes időben meghalt, most márciusban is pontosan eleget tesz a red rótt kötelességének: ebben a hónapban is elvégzi a haldoklással járó teendőket. Szegény Lenin nem tud már élni a folytonos meghalástól. Ő az orosz bolsevista forradalom legnagyobb előhalottja.

— Ha nincs választói jog, nincs kocsi. Topoláról írja tudósítónk: Topolán tudvalevőleg olyan kevés a szavazó, hogy a topolaiak Bajsán szavaznak. A topolai radikálisok vezetősége hétfőn ötven topolai gazdát idéztetett be, hogy ezek kocsi adjanak a választóknak Bajsára való átszállítására. A meghívottak, akik közül véletlenül sincs senkinek szavazati joga, egyértelműleg kijelentették, hogy ha nem voltak méltók arra, hogy szavazati jogot adjanak nekik, ők nem adnak kocsikat. A radikálisok belátták, hogy a topolai magyaroknak igazuk van és így remélhető, hogy a legközelebbi választásnál legalább az lesz szavazó, akinek kocsija lóva van.

— Vajdasági Méhészeti Lapok. Ez alatt a cím alatt Stari-Becsén Nagy József szerkesztésében husvétkor méhészeti szaklap fog megindulni. A lap két-hetenként jelenik meg, célja a vajdasági méhészetet fellendíteni és minden ilyen irányú törekvést támogatni. A lapnak a legkiválóbb vajdasági méhészek, Berton, Bugarszky, Lencz, Osz Szabó stb. lesznek a munkatársai.

— Öngyilkosság. Becskerekéről jelentik: Kerekes Péter 69 éves szerb-itebei földműves a fáskamrában fölakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

Harminc százalék jégmegtakarítást ér el Goldner Testvérek jégszekrényeivel. Bővebbet a lap hirdetési részében.

»Sztrájkol a golyó«, e kitérő énekes és táncos bohózat kerül színpadra harmadszor 18-án délután fél 4 órakor a Városi Színházban. Este 8 órai kezdettel pedig itt először kerül színpadra a »Késérő mézesetek« című énekes vígjáték. Jégyek már mind a két előadásra válthatók.

— Bányászstrájk Csehszlovákiában. A morvaországi Ostrauból jelentik: Az Ostrau—karvini bányaterületen négynapos tárgyalás folyt a bányászok és bányatulajdonosok között, melyek eredménytelenül végeztek. A bányatanácsosok ennek folytán elrendelték a sztrájkot és 45.000 bányász a munkát szerdán beszüntette. Remélik, hogy a sztrájk nem lesz hosszú lefolyású, minthogy a munkaügyi minisztérium megkezdte a közvetítést a békéltető tárgyalások létrehozására.

Új valuta

— Borzasztó, ma megint esett...
— A dinár?
— Dehogy: az eső.

— A legdivatosabb regény. Most jelent meg magyarul Victor Margueritte-nak »La Garçonne« című regénye, mely páratlan sikert és páratlan fölháborodást váltott ki. Viktor Margueritte regénye a mai erkölcs csődjét mutatja be Lebrier kisasszony történetében, aki a háború utáni Párisban hamvasan, romlatlanul indul utnak és fájdalmas csalódások, szédítő lelki válságok után szokatlanul csendes és tiszta révbe jut: férjhez megy ahhoz, akit szeret. Margueritte nyíltan és szemérmetlenül tárja föl az európai erkölcs erkölcszetelenségét, merészen és nyíltan írja meg a szerelem fertőjét és gyönyörét, de talán nem ezt vették tőle zokon a francia becsületrend lovagjai, akik maguk is kedvelői a perverz és tiltott szerelmeknek. Margueritte regényét azért bélyegezték meg s azért váltott ki oly nagy fölháborodást, mert a regény egy forradalmár könyve, aki fennen hirdeti, hogy a mának az erkölce, amelyben bűn a szerekezés és erény az öldöklés, megbukott, üres, halott dogmává vált. Margueritte regényét Kállay Miklós fordította magyarra »Lebrier kisasszony legényelele« címmel. Kapható Suboticán az »Athenaum« könyvterjesztő vállalatnál (Alexandrova-utca 5., II.) 50 dinárért a 80 dináros bolti ár helyett.

— A sentai táncsterem bedőlése. Sentáról jelentik: Hirt adtunk róla, hogy a Heiduschka László-féle táncsterem mennyezete bedőlt. Az első lötevé az volt, hogy a mennyezetbeomlás a tartós eszések miatt történt. A helyszínén tartott mérnöki és rendőri vizsgálat során azonban megállapították, hogy a beomlást nem az esőzés okozta, hanem a tetőszerkezet megfelelően volt a miatt dőlt be a mennyezet. A hatóság most vizsgálatot indított annak a kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a hiányos építkezésért.

— Tovább esik. Egy hét óta állandóan boros az ég és majdnem minden órában zuhog az eső. Az esernyő lett a legnélkülözhetetlenebb ruhadarab. Ma délben egy kissé felragyogott a nap és végig cirógatta tekintetével az aszfaltot, de csak a botor bizakodók merték levenni a kalucsint és sutba dobni a hócipőt. S ezek a bizakodók megint csalatkoztak. Délután újra beborult s megint elkezdett esni az eső nagy szomorúságára a gazdáknak, akik már nagyon, de nagyon megelégtették az ég bőséges áldását. A márciusi napot lesik-várják, izgatottak, amely ugy látszik egyelőre nem fog fölragyogni a csupavíz földek felett, mert a meteorológiai jelentés további esőt jósol.

Mi érdekli az egész országot? Olvasa el Josif I. Karjio hirdetését a mai lapban.

— A sentai ékszerészek Suboticáról kérnék fémjelzőt. Sentáról jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az ékszerészeknél levő ékszerkészletet aprilis hó 1-én új fémjelzéssel lássák el és e célból a fémjelző hivatalnál mutassák be. A sentai ékszerészek most azzal a kérelemmel fordultak a subotici fémjelző hivatalhoz, hogy a fémjelzés eszközése végett egy tisztviselőt küldjön Sentára, ne hogy az ékszerészek kénytelenek legyenek egész ékszerkészletüket Suboticára bevinni.

— Lenin állapota. Moszkvából jelentik: Az Orosz Távirati Iroda jelentése szerint Lenin egészségi állapota az utóbbi napokban annyira rosszabbodott, hogy a moszkvai kormány naponkénti orvosi jelentések kiadását határozta el. A március 12-iki és 13-iki jelentések szerint, a melyeket Minkovszki, Förster és Kramer tanárok és Kojevnkov magántanár írtak alá, vérkeringési zavarok léptek el, melyek következtében a beteg jobbkezén és jobb lábán benuási tünetek mutatkoztak és beszélni nem tudott. A beteg beszélni nem tudott és csütörtökön némi javulás mutatkozott. Általános állapota kielégítő, szív működése jó.

— Meghalt a volt spanyol miniszterelnök. Madridból jelentik: Allan de Salazar, volt miniszterelnök meghalt. Az ő kormánya alatt történt a marokkói véres expedíció, amelynek sikertelen vége kormányát megbuktatta. Azóta visszavonultan élt a politikai élettől.

A »Színházi Élet« olvasóit értesítjük, hogy a ma érkező 12. számtól kezdődően a lap eladási ára hat dinár. Kurir hírlapterjesztő-vállalat Suboticán, a »Színházi Élet« egyedüli és kizárólagos főbizománya.

Hajhullás ellen nyírfahajviz Sugár Bélánál. Subotica, Karadjordjevi trg 8. —

Dr. Vécsel Jenő orvosi rendelője nem beteg részére rendel délelőtt 7—9 óra, délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet. Voj-

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvos és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten (volt Reichl-palota). Telefon 4—52.

— Bőr- és nemibetegnek Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvarsan-oltások vérbajosoknak.

SPORT

A budapesti csapatok vajdasági turája, mint értesülünk készüledik, amennyiben szó van arról is, hogy Somborban is játszának egy mérkőzést, ha a tárgyalások, amelyek ez irányban már megkezdődtek, eredményre vezetnek. Egyelőre még nem történt semmi megállapodás a rendező egyesületek és a Somboriak között, akiknek kívánságát valószínűleg ez alkalommal nem tudják teljesíteni. Az M. T. K. és a Vasas tavaszi programja ugyanis annyira zsufolt, hogy a subotici egyesületek meghívását is csak nagy nehézségekkel fogadták el, tulajdonképpen csak azért, hogy ezzel is dokumentálják a magyar sportkörök baráti közeledését. Mint már megírtuk, a budapesti csapatok komplett felállításban jönnek Suboticára, mert nagy súlyt fektetnek arra, hogy a magyar sport crejét méltóan reprezentálják.

A magyar válogatott csapat fogadtatása Budapesten. A Svájból győztesen visszatérő magyar válogatott csapatot, amely szerdán délután érkezett vissza Budapestre, sok ezer főből álló tömeg fogadta a keleti pályaudvaron. A fogadtatás, amelyen a hivatalos sportkörök is résztvettek, lelkes és ünnepélyes volt. Az M. L. Sz. nevében Svoj Kálmán vezérkari ezredes üdvözölte a játékosokat, akiknek nevében Hajós Alfréd, a csapat egyik kísézője köszönte meg a fogadtatást. Az összegyűlt tömeg Platikót lelkesen megéljenezte, — demonstratív válaszul arra a támadásra, amelyet a válogatott mérkőzések előtt a kurzus egyesületek intéztek ellene.

KÖZGAZDASÁG

Uj folyamhajózási társulat alakul

Beogradból jelentik: Jankovics Velizár közlekedésügyi miniszter közölte Pasics miniszterelnökkel egy új folyamhajózási részvénytársaság alakulási tervét, amely az ország egész folyamhajózási parkját átvenné. A tervezet egy tíz tagból álló bizottság dolgozta ki, amelyben a közlekedésügyi minisztérium, a hajóvállalatok, bankok és a kereskedelmi és iparkamara tagjai vettek részt. A terv szerint az új társulat átvenné az eddigi hajózási szindikátus és a Szerb Hajózási Társaság vagyonát, ezenkívül hajótulajdonos magánszemélyek is beléphetnek a szindikátusba. A részvénytársaságban az állam a részvények 52 százaléka erejéig vesz részt, ezenkívül az ország valamennyi polgára számára lehetővé teszik a részvényjegyzést. Minthogy a hajózási szindikátus vagyonát 260—280 millió dinárra becsülik és legalább 80 millió dinár forgótőkére van szükség, az új társulatot 400 millió dinár alaptőkével tervezik, amiből 100 millió dinárt elsőbbségi részvény formájában bocsátanak ki. Az alapítási tervezetet a közlekedésügyi minisztérium bocsátja ki és szétküld a

gazdasági élet vezető faktorainak tanulmányozás végett.

A vajdasági kereskedők csehszlovák tartozásai. Beeskerekről jelentik: A beeskereki iparkamara értesítést kapott a prágai iparkamarától, amelyben közli, hogy a vajdasági kereskedők szokott tartozásai ügyében kész az egyezkedési tárgyalások megindítására. A prágai iparkamara javaslata alapján a tartozások rendezésére irányuló egyezkedő tárgyalások megkezdődtek.

Sószállítási szerződés Romániával. Beogradból jelentik: Néhány nappal ezelőtt az állami monopólium igazgatósága végleg megkötötte a szerződést a román sóbányákkal öt évig való sószállításra az állami monopólium igazgatóság részére.

Cáfolják a szerbiai ipartörvény kiterjesztésének hírére. Néhány nappal ezelőtt egyes lapok azt írták, hogy a kormány a szerbiai ipartörvénynek a Vajdaság területére való kiterjesztését rendelte el. A beeskereki iparkamara kérdésére a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban ezt a hírt megcáfolták és kijelentették, hogy a kormánynak egyáltalán nem áll szándékában a szerbiai ipartörvénynek — mely csak Szerbiában és Montenegróban bír érvénnyel — a Vajdaságra való kiterjesztése.

TŐZSDE

Beograd, március 15. Zárlat: Berlin 0.475, Bécs 0.1385, Prága 2.93—2.96, Milano 4.70, Zürich 18.20, Bukarest 46.25, Páris 5.90—5.95, Newyork 98, Budapest 3.10.

Zagreb, március 15. Zárlat: Berlin 0.48, Bécs 0.138, Prága 2.965, Milano 4.755, Zürich 18.49, Páris 6.02, London 4.66—4.67, Newyork 98½, Budapest 3.12½.

Zürich, március 15. Zárlat: Berlin 0.0258, (0.0258), Holland 212.15 (212.20), Newyork 537⅞ (536.75), London 25.24 (25.23), Páris 32.85 (32.45), Milano 25.75 (25.62), Prága 15.95 (15.95), Budapest 17 (0.17.25), Beograd 5.525 (5.45), Bukarest 2.50 (2.50), Varsó 0.0115 (0.0118), Bécs 000745, osztrák bélyegzett 000.75.

„JUGOSLAVIJA“

ált. biztosító társaság

Tűz-, üzemszünetelés-, ilvegtérés-, belőréseleslopás-, szállítvány-, értéktuldemény-, jég-, baleset-, szavatossági- és életbiztosítások.

Suboticai Vezérigazgató

K. I. Aleksandrova u. 7. I. em. Tel. 3-66.

JUGOSZLÁV

OLSO R. T.

világító-, fűtő- és egészségügyi berendezések részére

ZAGREB

BEOGRAD

Ilica broj 69.
Telefon 18.

Balkanska ul. 27.
Telefon 24—26.

TÁVIRATCIM
„OLSO“

Villamos

világítóberendezések, lusterek, lámpák, szerelések, villamos kályhák, villamos főzőkészülékek, villamos vasalók, villamos reklám-készülékek.

Gáz

világítóberendezések, gázizzótestek, gázresók, gázűzhelyek, gázkályhák.

Petroleum

konyhalámpák, petroleumnyomófüggő- és falilámpák 200 NK belső világításra, petroleum ERŐSFÉNYLÁMPA OLSO V—1000 NK külsővilágításra, petroleumfűzők, petroleumkályhák.

Acetilén

lámpák és kályhák, karbidégők.

Fürdőszobák és egészségügyi berendezések.

OLSO szén- és gázfürdőkályhák a legtakarékosabbak!

Saját gyártmány, legolcsóbb árak!

Viszonteladónak nagy engedmény.

Oxygen

Mütrágya,
Kék 85 98/99 %-os
Gépolajok

Tavotta-zsir
Nyersolaj
Padlóolaj

I.-a koks
I.-a faszén

Kocsikenőcs
sárga és fekete
Benzin

Petróleum

Hoffmann-féle
Rizskeményítő 1778

Parafin gyertya
Kátrány fedőlemez
Ia. kovácszsén

legelőnyösebb napi áron beszerezhető:

Gombos Imre, Sombor
Sv. Rokova ulica 21.
Telefon 186.

Állandó nagy raktár!
Kérjen árajánlatot.

ELADÓ

egy villanyerőre berendezett

gyapjúfonoda.

Tökéletesen jó és 160 orsóval dolgozik.

Richter Mihály
Apatin 218. 1945

VÁROSI JÓDOS GYÓGYFÜRDŐ NOVISAD

PENZIÓ RENDSZER 7212
KITÜNÖ ELLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDROTHERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM, KVARCLÁMPA, DJATHERMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. — ALLANDÓ FÜRDŐORVOS NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TÉLIKURA

E. SZÉCSI „PHILATELIA“ BÉLYEGHÁZ

Subotica (főposta mellett)
Keresek megvételre használt jugoszláv bélyegeket. Névéték 3/4 százalékát fizetem. A jelen forgalmiak közül 1.— 8.— 20.— és 30.— dinár rosokért.

Pancsevón a főutcán, a legforgalmasabb helyen egy üzlethelyiség azonnal kiadó.

Az üzlethez, mely modernül van berendezve, lakás tartozik. Ugy az üzletbe, mint a lakásba azonnal be lehet költözni. — Bővebb felvilágosítást nyújt

HACKER KÁROLY PANČEVO.

UJ KALAPSZALON SUBOTICÁN

Jelašičeva ulica 5. szám alatt
(a kiskápolnával szemben)

KALAPSZALONT

nyitottam. Budapesten és Bécsben a legelőkelőbb szalonokban szerzett tapasztalataim és eredeti modeljeim lehetővé teszik, hogy a szalonomban a legjobb, legdivatosabb kalapok készüljenek. Alakításokat elvállalok. 1831

Ujházi Rózsi kalapszalonia.

Hengerrovátkolást és csiszolást

legújabb rendszerű gépekkel, esztergályozást, gyalulást, fogaskerék és más marásokat gyorsan és pontosan teljesít

Székely Bertalan Ada (Bácska)
gépjavító műhelye.

Elsőrendű makói dughagyma kapható az Subotica

EMERIK MANDL CÉGNÉL BEOGRAD — POSTAFIÓK 104.

Sürgöncim: MANDL BEOGRAD.

Sürgöncim: MANDL BEOGRAD.

Mariola arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTÉR.

A Hírlap 1923. március 14-én megjelent számában egy komünikét közöl, mely szerint én a husvétii kabarén fellépek. Ez a hír nem felel meg a valóságnak mert én egyáltalában semmiféle kabarén nem lépek fel.

Vig Imre

1960 mechanikus és villanyszerelő

SOMBORVIDÉKI LECSAPOLÓ TÁRSULAT.

Versenyárgyalási hirdetés.

A Somborvidéki lecsapoló-társulat árlejtést hirdet mintegy 55.000 m³ földkiásással járó csatorna-építési munkálatra.

Akik ezen munkálatot elnyerni óhajtják, írásbeli zárt ajánlataikat f. évi március hó 28. napjának d. e. 9 órájáig a társulat irodájába (Sombor, Venac Vojvode Radomira Putnika br. 5.) adják be.

A munkálatokra vonatkozó feltételek a társulat irodájában megtekinthetők, ugyanott az összes kivánt felvilágosítások megadtnak. Sombor, 1923. március hó 12.

1936 **Igazgatóság.**

ТРАЖИМО КОМПАЊОНА

к нашој парној пилану, која постоји 14 год.

РЕРИГ и ВОЛ

власници парне пилане Новиврбас (Бачка.)

Wir suchen

einen Kompagnon

zu unserem seit 14 Jahren bestehenden Dampfsägewerk **RÖHRIG & WOHL** Dampfsägewerk-Besitzer Novi-Urbas.

Társat keresünk

gőzfűrészünkhöz, mely 14 év óta fenáll

Röhrig és Wohl

gőzfűrész tulajdonosok, Novi Vrbas.

Asztalos mesterek és gyárosok figyelmébe!

Ajánlok sombori raktáramról minden mennyiségű külföldi nemes furnirt: Citrom, virágkőris, madár jávor-szemcsés (Fogelaugenahorn) amerikai dió olasz-jávor, tükör mahagoni, cuba mahagoni, Sappali mahagoni, palisander, ugyisint az ezekhez szükséges 3 m/m vastag blindfurnirt is. Szállítható azonnal a megrendelés napján. Ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ tengerentuli furnirok és összes butorgyárt. szükséges kelékek nagyban eladása **SOMBOR**, Karagyorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben. Telefon 229 és 228. 1230

1-a száraz bükk-tüzifa

70% hasáb, 30% darong, 10,000 kg-ként 3200. — dinárért szlavóniai állomáson berakva, több vagon prompt kapható. —

Mitrovačka paropila d. d. Mitrovica (Srem) 1851

Obendorfi és Kwodlinburgi valódi német faj-

répamagvak

lucernamagvak, muharmagvak, bükkönymagvak, kerti vetemény és virágmagvak

nagyban és kicsinyben **KLEIN GÉZA**

nagykereskedésében Subotica, Bene Sudarevi. čeva ulica. 1552

Vojvodina nagyobb városában, ahol a közeli jövőben vámhivatal lesz, egy 20 év óta fenálló jól bevezetett 1931

szállítási vállalat

teljes felszereléssel azonnal eladó.

Bővebbet a kiadóban.

Kereskedők figyelmébe!

Husvétii ünnepekre kitünő misőségű

tojásfesték

minden színben kapható 1000 levél ára Din. 370.— Vojvodina R.-T. Novisad, Dunavska ulica 22.

Fával égetett kőmentes

ÉPÍTŐ MÉSZ

beremendi kőből égetett darabos mész, beočinai portland cement, száraz vellárott faszer, vagonkéntben és kicsinyben. Faszer csomagolva is kapható

Révai Adolf, Subotica Terezijina ulica 1. Telefon 551.

Köris- gömb- és hasáb-

TÜZIFA

2 éves száraz teljesen egészséges vagonkéntben franco vagon Subotica

13.500 kor.-ért kapható

COMMERCIA D. D.-nél

SUBOTICA

ÜZLETMEGNYITÁS.

A Pančevoi Srpska Banka R. T. faosztálya KOVINBAN megnyit

ahol mindenféle építéshez és asztalosoknak szükséges faanyag ugy kicsinyben mind nagyban előnyös árak mellett dus választékban kapható.

Fateleptünk közvetlenül a vasut állomásból kiágazó sínek mellett fekszik 1285

LEGJOBB MINŐSÉGŰ

KORONADUGÓT

SZÁLLIT a

JUGOSLAVENSKA CROWN CORK TVORNICA D. D. SUŠAK 1428

ADÓMENTES BENZIN

A HÍRES

„SHELL“

védjeggyel szállít igényjogosultaknak az adótörvény értelmében igen előnyös feltételek mellett, a caprag-i (Horvátország) telepről az

Anglo-Jugoslavensko Petrolejsko

petroleum és olajtermékek linomító és kereskedelmi részvény társaság

ZAGREB, STROSSMAYEROVA 6/II.

INTERURBAN TELEFON: 27.

KÉPVISELETEK:

Subotica és környéke részére: — TRAFIKANT GÁBOR Cara Lazara ulica 18. — Telefon 4—65. Novisad és környéke részére: ČELIKOVIĆ TESTVÉREK Novisad Železnička ulica 2. — Telefon 1—13.

Első Sombori Kocsigyár

Készít:

mindenféle új hintókat, vadász- és hajtókocsikat a legjutányosabb árban

Vállal:

mindenféle hintó-javítást, legjobb munka, mérsékelt árak mellett.

Saját kárpitos műhely

készít és javít matracokat, saislöngöket és bőrgarnitúrákat.

Kubikos talicskák

téglagyári és egyéb tragacsok, vasalt és vasalatlan állapotban.

Kész hintók állandóan raktáron.

Elvünk: elsőrendű munka, mérsékelt árak!

Telefon: 19.

NAGY LAKÓHÁZ

gabonamagtárral, kotárkával és mellékhelyiségekkel;

NAGY GABONAMAGTÁR

tengeriszárítóval, kotárkával és 800 □-öles házhellyel, mindkettő a Bega folyó partján, Bánát egyik legjobb gabonabevásárló helyén

ELADÓ.

Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos:

BRAUN MÖR, EŐKA

Vel. Bečkerek mellett.

1943

Tégla-

és cserépezgető mestert

ki a „Rost“-rendszerű felül huzatos körkemence tüzelésében teljesen jártas és több évi gyakorlattal bír — azonnali belépésre keres

Bata és Zsámboki Stara-Kanizsa

Lapárusító

bizományosokat

felvesz a

1935

„VAJDASÁGI MÉRHÉSZETI LAPOK“

KIADÓJA STARI BEČEJ, ČARNOJEVIĆEVA U. 16.

ELADÓ HÁZ

jölmenő korcsmával, mészárszékekkel, és üzlethelyiséggel. — Bővebbet

KRAUSZ HERMANNÉ PADINA,

(Bánát.)

1788

márc. 15-től
márc. 18-ig
csütörtöktől-
vasárnapig

Kötő

A sötétség gyermekei

Szenzációs kalandor dráma 2 részben
I. rész 15-18-ig, csütörtöktől-vasárnapig
Főszereplő: HANS MIRENDORF.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő.

Sajt. és vaimester keres-
tetik, elsőrendű szakemb-
ber, Ostoiceva. 1674

VÉTEL-ELADÁS

Téglamester Ring kemen-
céhez, aki préstéglát-
készítéshez ért, felvétetik. Ge-
rincseprépre megvételre
kerestetik. Sanadi téglá-
gyár. 1939

Aranyat veszek 100-150
koronáig, Brillianst és ék-
szert a legmagasabb ár-
ban veszek. Ekszerekre a
legnagyobb pénzkölcsönt
közvetitem. Pátkai I., a
Lombard-zalogház volt
becsüse. Novák-palota,
vasutnál, Ivan Antunović
ulica 4. volt Kállai Albert
utca. 1958

Uri szobabútor, mahagóni-
fa, zöld mokettel, eladó.
Bővebbet Ulrich Testvé-
rek vaskereskedésében.

8 HP, 10 éves, alakított
magánjáró komplett ele-
vátorral együtt és 8 HP
magányos cséplő és egy
komplett mozberendezés
eladó. Rózsa Ferenc, O-
kanizsa. 1870

Litka

márc. 17-től
márc. 18-ig
szombatól-
vasárnapig

Don Juan halála

dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: Emil Jannings,

Négytuku morzsoló, 4 HP
motorral, 15.000 dinárért
eladó Zentainál, Subotica.

Eladó Sentán, forgalmas
helyen, egy sarokház,
melyben 20 év óta jótör-
galmu fűszerüzlet van ital-
méréssel együtt Cim a ki-
adóban. 1817

Veszek hármast vagy né-
gyes Máv. golyós cséplő-
szekrényt sürgősen. Uj-
váry, Temerin. 1898

Magtár, épületfának hasz-
nálható és göré eladó.
Majsanski vinogradi 126

Dekopirfűrész megvételre
keresek, Bachinger ara-
nyozó, Subotica, Bene Su-
dareviča 34. 1847

8 HP magánjáró lokomo-
bil 55 colos cséplővel, el-
adó Zentai János, Suboti-
ca. 1890

Mozigépek, ujak és hasz-
náltak, komplett mozibe-
rendezések, gépalkatré-
szek, kölcsönfilmek leg-
olcsóbban Teltsch Gáspár-
nál, Somborban, kaphatók.
1782

Törmelék, nickelt, rezet,
aluminiumot és rétegfémet
legmagasabb áron vesz
Martinovics D. D., Kula.

Eladó négy üres méltak
3-3 méhcsaládra beoszt-
va, Magyarországos mére-
tű, megfelelő rájárással.
Bővebbet dr. Lukitsnál,
Sombor. 1933

Eladó egy teljesen jókar-
ban levő Puch-féle, két
lőeres motorosképkár. Bő-
vebbet Balogh-cukrászda,
Dzombolj. 1925

Kocsi, rugós, pékeknek,
mészárosoknak, gyümölcs-
kereskedőknek, vándor-
mészárosoknak alkalmas, el-
adó. Szép Gyula, Bačko-
gradište. 1954

KÜLÖNFÉLE

Nagy üzlethelyiség nagy
telken gyárnak vagy mű-
helynek kiadó, esetleg
örökáron eladó, Cim a ki-
adóban. 1518

Nagvobb lakást gyárnak
a város bármely részén
azonnalra keresek. Bő-
vebbet Fekete Gyulánál,
Subotica, Skotus Viatoru-
lica 27. 1892

Nick Carter, Buffalo Bill,
Herkules, Dr. Kubb, Pro-
fesszor Szifux füzetek ki-
zárólagos és egyedüli fő-
bizományosa államunkban
a Kurir hírlapterjesztő-
vállalat Suboticán közli,
hogy az új füzetek eladási
ára két dinár. 1776

Kérem azon hölgyet, ki
szerdán délelőtt az eser-
nyőmet tévedésből magá-
val vitte, hogy minél előbb
sziveskedjék azt vissza-
hozni. Kohn Simonné,
edénypiac. 1950

Husz év óta fennálló vas-
és fűszerkereskedés azon-
nal bérbeadó. Bács-Petro-
voselői Keresztény Fo-
gyasztási Szövetkezet.
1955

Elveszett Mahalik György
névre szóló fényképes-
igazolvány. Megtaláló ad-
ja be a kiadóba. 1969

Heremag, elsőrendű;
hagymag postacsomag-
ban 40 dinárért kilo-
grammonként. Brummer
Antal, Subotica. 1845

LEVELEZÉS

Akadna-e oly magányos
25-28 éves asszony, aki
képeslapokat váltana idő-
sebb fiatal emberrel a »Af-
rika« jelige alatt a kiadó-
hivatal továbbít. 1942

Somborban megismerked-
ne két szórakozni vágyó
fiatalember két intelligens
nővel, Vallás mellé-
kes, Teljes névvel ellátott
levelek »Duda« jeligére a
kiadóba kérünk. 1932

FOGLALKOZÁS

Deutsches Kindermädchen
welches auch der Wirt-
schaft hilft, zu drei Kin-
dern wird gesucht, Braća
Lehner, Alexandrova-u. 5.

Kisasszony kerestetik ma-
gyar, német nyelvtudás-
sal, nyolc éves leányká-
hoz pusztára, Zongorázni
tudók előnyben, Leveleket
Scheinberger Károly to-
vábbít, Topola, Bácska.

Szerbül tudó irodagyakor-
nokot és ügyes üzletszer-
zőket keres a Dunav biz-
tosító részvénytársaság,
Alexandrova-utca 6. 1875

Keményítő-munkást, ki a
textilgyártásban is jártas,
azonnali belépésre keres.
Keményítőgyár, Segedin-
ski put, Lelencházal
szemben. 1927

Gyógyszerészgyakornok-
nak most érettségiző, le-
hetőleg szerbül beszélő
urat alkalmazna Decsy
Gyula gyógyszerész, Kis-
káporna mellett. 1928

Társulnék fennálló vállá-
lathoz, üzlethez vagy bér-
lethez. Esetleg átvennék
jövővel bíró, elhanyagolt
üzletet, szállodát vagy
bármily egyéb rentabilis
vállalkozást. Részletes
ajánlatokat Takács Stevo,
Osijek, Desatićina 15 cím-
re kérek. 1877

Malomszakmában jártas,
teljesen érettségizett fiatal-
ember, perfekt könyvelő,
levelező, gép- és gyorsíró
azonnali belépéssel bár-
milyen szakmában, meg-
felelő állást keres. Ajánla-
tokat »333« jeligen a ki-
adó továbbít. 1936

Perfekt szerb levelező,
hosszabb irodai gyakor-
lattal, német és ma-
gyar tudással, felvétetik a
Bélpárnál. 1874

Franca és angol nyelv-
mester ugy egy mint két
tanuló részére 10 dinárért
órát ad. VIII., Boško Vu-
jića-utca 17. 1453

„JE-KA“ TEA

a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb

„JE-KA“

csokoládét és csokoládékülön-
legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb

csokoládé-
és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ deser-
tet!

Jutalom pályázat.

Mily előnyöket nyújt
a BERSON-gumisarok
és a BERSON-gumitalp viselése?

A nagy kedveltség, melynek gumisaraink
és gumitalpaink örvendenek, arra indítanak
bennünket, hogy fentí kérdés legjobb fele-
leteire alábbi díjakat tűzzük ki:

1 díj	2000 dinár
2 díj	1000 dinár
3 díj	500 dinár
30 díj	100 dinár
50 díj	50 dinár

A feleletek a pályázó nevével és pontos cí-
mével f. é. április 15-ig küldendők a —
BERSON kaucuk d. d. Zagreb, Wil-
sonov trg 7 pályázati osztályának. A meg-
bírálat reklam szakemberekből álló bizott-
ság végzi és a nyertesek neveit a napila-
pokban közzéteszi:

BERSON kaucuk d. d. Zagreb
1558 Wilsonov trg. 7.

Mielőtt
vendéglőjét
szállodáját, kávéházát, cukrászdáját
berendezné
kérjen árajánlatot

Goldner Testvérek

jégszekrénygyártó! Subotica, Jugovića ul. 20.

Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éttermi berende-
zéseket, jégszekrényeket, sörkimerőkészüleket, fagyaltgépeket fagyaltapparátusok és azokhoz szük-
sleges alkatrészeket, rézcspapokat, különböző levegőszívattyúkat, autogénen hegesztett levegőkazánokat
és cincsoveket, gyáraknak, malmoknak részöntvényeket. Veszünk ócska és hulladékfémeket
a legmagasabb napi áron. — Telefon 134.